

Üstün Yetenekli Öğrencilerin Beden Eğitimi Dersi ve Beden Eğitimi Öğretmeni Kavramlarına Yönelik Algılarının Çizme Yazma Tekniği ile İncelenmesi⁴

The Investigation of Gifted Students' Perceptions about Concepts like "Physical Education Course and Physical Education Teacher" through Drawing-writing Methodology

Aynur Yılmaz⁵
Özbay Güven

To cite this article / Atıf için:

Yılmaz, A. & Güven, Ö. (2015). Üstün yetenekli öğrencilerin beden eğitimi dersi ve beden eğitimi öğretmeni kavramlarına yönelik algılarının çizme yazma tekniği ile incelenmesi. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi - Journal of Qualitative Research in Education*, 3(3), 55-77
<http://dx.doi.org/10.14689/issn.21482624.1.3c3s3m>. [Online] www.enadonline.com

Özet: Bu araştırmanın amacı, Bilim ve Sanat Merkezine katılan üstün yetenekli öğrencilerin beden eğitimi dersi ve beden eğitimi öğretmeni kavramlarına yönelik görüşlerini tespit etmektir. Araştırmanın çalışma grubunu, 2013-2014 Eğitim öğretim yılı bahar döneminde Kırıkkale ve Trabzon illerinde bulunan Bilim ve Sanat Merkezleri'nde öğrenim gören üstün yetenekli 46 öğrenci oluşturmuştur. Araştırmada nitel araştırma yaklaşımı kullanılmıştır. Veriler çizme-yazma tekniği kullanılarak elde edilmiştir. Katılımcılardan elde edilen formlar 1'den 46'ya kadar numaralandırılmıştır. Herhangi bir çizimin olmadığı ve anlam ifade etmeyen katılımcı formları değerlendirmeye tabi tutulmamıştır. Elde edilen veriler içerik analizine göre analiz edilmiş, kategoriler frekans değerlerine göre verilmiş ve tabloda gösterilmiştir. Çalışmanın geçerliğini sağlamak amacıyla katılımcıların her iki kavrama yönelik duygu ve düşüncelerini ifade eden çizimlere yer verilerek, bu çizimler katılımcıların belirttikleri ifadelerle desteklenmiştir. Araştırmada üstün yetenekli öğrencilerin beden eğitimi dersi kavramına yönelik bilişsel yapılarını içeren 4 kategori elde edilmiştir. Bu kategoriler: beden eğitimi dersinin genel görünüşü f(30), beden eğitimi dersinin kazanımları f(6), beden eğitimi dersinin tanımı ve özellikleri f(3) ve beden eğitimi dersinin geleneksel yapısı f(1)'dir. Araştırmanın diğer kavramı olan beden eğitimi öğretmenine yönelik verilerin analizi sonucu 7 kategori elde edilmiştir. Bunlar olumsuzluk unsuru olma f(8), bilginin kaynağı ve aktarıcısı olma f(6), birleştirici ve bütünleştirici olma f(5), adalet unsuru olma f(4), yönlendirici ve yol gösterici olma f(3), sevgi unsuru olma f(3), örnek kişilik olma f(1) ve adaletsiz olma f(1) dir. Üstün yetenekli öğrencilerin beden eğitimi dersi ve beden eğitimi öğretmeni kavramlarına yönelik genel olarak olumlu algıya sahip oldukları söylenebilir. Çizimlerde beden eğitimi dersinin oyun ve eğlence alanı olarak algılandığı ve kişiler arası birleştirici ve bütünleştirici ilişkileri içeren çizimlere yer verildiği tespit edilmiştir.

Anahtar kelimeler: Üstün yetenekli öğrenci, çizme-yazma tekniği, beden eğitimi dersi, beden eğitimi öğretmeni

Abstract: The purpose of this study is to determine emotion and opinion of gifted students attending to Science and Art Center towards physical education course and physical education teacher. In this study, study group was composed of 46 students who attended to Science and Art Centers in Kırıkkale and Trabzon cities during the spring semester of 2013-2014 academic years. It was used qualitative research approach in this study. The drawing-writing technique was used as data

⁴ Bu araştırmanın özeti "Üstün Yetenekli Öğrencilerin Beden Eğitimi Dersi ve Beden Eğitimi Öğretmeni Kavramlarına Yönelik Algılarının Çizme Yazma Tekniğiyle İncelenmesi" adı altında 13. Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi'nde (7-9 Kasım 2014, Konya) sözel bildiri olarak sunulmuştur.

⁵ Sorumlu Yazar: Arş. Gör. Aynur Yılmaz, Gazi Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Abant Sok. No:12 Gazi Mahallesi, Ankara, Türkiye. e-posta:yilmazaynr@hotmail.com

collection instruments. The data obtained from participants were coded from 1 to 46. The forms of participate which did not means were excluded from the evaluation. The data collected were subject to content analysis. Categories were given according to frequencies values. Data which were collected beneath specific categories were converted table and supported with students' views. In addition to this, 2 coders' codes and categories were compared to see the competencies between them. To provide the reliability of data, the average reliability was calculated. In the research, 4 categories which contain cognitive structure were got about the gifted students' views towards physical education course. These categories that "general situation of physical education course f(30)", "the gains of physical education course f(6)", "the definition and features of physical education course (f3)" and "traditional structure of physical education course f(1)". In the consequence of analyze of physical education teachers concept, 7 categories were achieved. These categories that being negative element f(8), being transmitter and resource of knowledge f(6), being connective and integrative f(5), being justice element f(4), being router and guide f(3), being love element f(3), being exemplary character and being injustice. As a result of the study, it was found that students have positive emotions about the concepts of physical education and physical education teacher. The course of physical education is described as play, amusement, cooperation ground, and developmental domains.

Key words: Gifted students, drawing-writing technique, physical education course, physical education teacher

Giriş

İnsanın beden ve ruh sağlığını geliştirme ve iradesini güçlü kılma amacı içeren beden eğitimi; fiziksel hareketler yoluyla insanın eğitilmesi fikrinde (Tamer ve Pulur, 2001) önceleri insanların fizyolojik ve kas gelişimini temel alırken, günümüzde insan vücudunu bütün olarak düşünmekte; bilişsel, duyuşsal, devinişsel ve fiziksel gelişim olarak ele almaktadır (Demirhan, 2002). Bu özelliklere sahip bireylerin yetiştirilmesinde, beden eğitiminin sadece biyolojik gelişime katkı sağlamakta kalmadığı, aynı zamanda depresyon, stres, kaygı gibi sendromlarda azalmaya neden olduğu, bireyin özgüven ve özsaygısında ise artış sağladığı (Bidlle ve Asare, 2011; Morgan, Saunders ve Lubans, 2012) görülmektedir.

Eğitimin ayrılmaz bir parçası olarak nitelendirilen beden eğitimi dersi, bireyde istenilen davranış değişikliği meydana getirme sürecini eğitim ve öğretimin yürütücüsü olan nitelikli beden eğitimi öğretmenleri ile gerçekleştirebilir. Öncelikle beden eğitimi öğretmenin devinişsel beceriler, eğitim, bilimsel yöntem, fen-sağlık-hareket bilimleri ve sosyal-insan bilimleri konusunda bilgi, beceri ve tutuma sahip olması gerekir. Bu durum, beden eğitimi öğretmenin bireyin bütünsel gelişimine katkıda bulunabilmesini sağlar (Demirhan, 2001).

Eğitim sisteminin en önemli unsurlarından biri olan öğretmen, sadece kuru bilgiyi aktaran ya da beceriyi sunan değil, sorun çözüme öncü, disiplinde tutarlık sağlayan, uygar dünyadaki gelişmeleri izleyip öğrencilerle paylaşabilen, konu alanını bilen, öğretmeni değil, öğreneni ön planda tutan kişi (Harrison ve Blakemore, 1992) olarak tanımlanmaktadır. Beden eğitimi öğretmeni de kişisel özellikleri ile öğrencilere örnek ve rehber olurken, aynı zamanda sahip olduğu bilgi, beceri ve deneyimleri en iyi şekilde öğrencilerin eğitimi için hareket etmektedir. Öğretmenin bu yeterliklere sahip olma durumu, öğrencilerin derse ve öğretmene bakış açısını olumlu ya da olumsuz biçimde etkileyebilecek bir güce sahiptir. Derse yönelik öğrencilerin olumlu duygu ve düşünceleri öğrencinin derse katılım durumunu belirleyici bir kriter olabileceği gibi, eğitim sürecinde beden eğitimi öğretmenin sağlayabileceği nitelikli beden eğitimi dersinin yansması da olabilir. Belirtilen süreçte, öğrencilerin mevcut yetenekleri doğrultusunda gelişimlerini destekleyerek onların topluma faydalı duruma gelmelerinde beden eğitimi dersi önemli bir yere sahiptir. Kirk ve Gallagher (1989)'e göre, entelektüel, yaratıcı, sanat veya liderlik gibi alanlarda yüksek performans kapasitesi gösteren veya bu kapasitelerini tamamen geliştirmek için özel akademik alanlarda okulda elde edemediği etkinliklere ve faaliyetlere ihtiyaç duyan çocuk (Özsoy, 2014) olarak tanımlanan üstün yetenekli çocukların eğitimi için de bu ders hayati öneme sahiptir. Bu çocuklar akranlarına göre tüm zihinsel beceri ve öğrenme

potansiyellerinde üstün olabilecekleri gibi, sadece belirli alanlarda fark edilir derecede üstünlük de gösterebilirler. Genellikle çok hızlı öğrenirler, yaşlılarının ötesinde geniş bir bilgi dağarcığına sahiptirler ve problem çözme, analiz-sentez yapma gibi üst zihinsel seviyelerde düşünürler (Metin, 1999).

Dabrowski'ye göre, düşünce ve duygudaki duyarlılık ve zenginlik, hayal gücündeki canlılık ile ahlaki ve duygusal duyarlılık, üstün yetenekli bireylerin dünya ile daha gelişmiş iletişim kurmalarına ön ayak olmaktadır (Saranlı ve Metin, 2012). Buradan hareketle üstün yetenekli öğrencilerin herhangi nesne, kavram ya da olguya yönelik duygu ve düşüncelerini ifade etme bakımından geniş düşünce gücüne sahip olduğu söylenebilir.

Bireylerin nasıl düşündükleri, hatırladıkları, bilgileri nasıl organize ettikleri gibi konular, yıllarca eğitim araştırmalarının en fazla merak edilen ve üzerinde araştırmalar yapılan en önemli konularının başında gelmektedir (Kurt, 2013). İnsanlar çevrelerinde olup biten her şeyi ilgilerinin, düşüncelerinin, yaşlarının, eğitim seviyelerinin, yaşam çevrelerinin, değerlerinin vb. etkisiyle çok farklı şekillerde algılar. Bu algılarını ise konuşmak, yazmak, şarkı söylemek, resim yapmak ya da fiili eylemlerde bulunmak gibi davranışlarla açığa çıkarırlar. Çocukların çevreleriyle ilgili algılarını somut olarak ortaya koymak için başvurdukları eylemlerden birisi ise çizimler (resim) yapmaktır (Malchiodi, 2005). Çocuk, kendi resimlerinde imgelerini, düşüncelerini ayrıntılarıyla ifade etme olanağı bulmaktadır. Ayrıca, objeleri betimlemek üzere figüratif düşünce etkisinde gördüklerini yansıtmaya, en uygun formu oluşturmaya çalışmaktadır. Burada önemli olan görsel olarak yansıtılan konunun ne ifade ettiği (Yavuzer, 2009). Genel olarak, Levin (1995) çizimlerin çocukların iç duygusal dünyalarını yansıttığını ileri sürmüştür (Akt. Backett ve McKie, 1999). Çizimler, doğal bir yapıya sahip olduğundan dolayı, çocukların çizdikleri resimler onların zihinlerinin pencereleridir. Çocuklar çizdikleri resimlerde kendilerini anlatmalarının yanı sıra duygularını, düşüncelerini, öğrendikleri ve etkilendikleri konuları yansıtmaktadırlar (Güven, 2009). Bu açıdan çizimlerin çocukların iç dünyasında gizli kalmış duygu ve düşünceleri ortaya çıkarmada önemli araçlar olduğu söylenebilir. Çünkü çizimler, kişisel kimliğin belirteçleri ve yansımaları olarak da ifade edilebilir (Yalçın ve Erginer, 2014).

Çocuk çizimleri, doğası gereği içinde yaşadığı toplumun ve kültürün ortak öğelerini yansıtmaya yönelik taşıyıcı öğeler taşımaktadır. Yapılan çok sayıda araştırma çocukların kendi kendilerini ve ailelerini çizdikleri resimlerinde de ilişkilerinin duygusal örüntüsü hakkında kayda değer bilgiler elde edilebileceğini ortaya koymuştur (Güven, 2009). Bu boyutu ile çizimleri kullanmak psikolojik araştırmalarda bir asırlık gelenek olmasına rağmen, eğitim araştırmalarının çok azında kullanıldığı görülmüştür. Eğitim araştırmalarında çizimlerin veri toplama ve analiz yöntemi olarak kullanılması diğer yöntemlere göre geride kalmış durumda olsa da, son yıllarda eğitim araştırmalarında çizimlerin kullanılmasına yönelik çalışmalara giderek artan bir ilgi vardır (Yalçın ve Erginer, 2014). Çalışma grubunun özellikleri dikkate alındığında onların sosyalleşmesi ve akranları ile sağlıklı iletişim kurmalarında önemli yeri olan beden eğitimi dersine karşı düşüncelerinin tespit edilmesi ve beden eğitimi öğretmeni tarafından özel eğitime ihtiyacı olan üstün yetenekli öğrencilerin fiziksel hareketliliğinin sağlanması büyük önem taşımaktadır. Çünkü literatürde, üstün yetenekli öğrencilerin zihinsel olarak çok yeterli olmalarına karşın sosyal-duygusal ve fiziksel olarak yetersiz oldukları yönünde yaygın bir görüş bulunmaktadır (Saranlı ve Metin, 2012). Üstün yetenekli öğrencilerin farklı nesne ve kişilere yönelik algılarını tespit etmeyi amaçlayan literatürde çeşitli çalışmaların (Camcı Erdoğan, 2013; Erişti, 2012; Öpengin ve Sak, 2012; Özsoy, 2014) olması ve çizme yazma tekniği ile ilgili farklı alanlara yönelik çalışmalara (Ersoy ve Türkkan, 2009; Knighting, Rowa-Dewar, Malcolm, Kearney ve Gibson, 2010; Kurt, 2013; Kurt ve Ekici, 2013; Sadık, Çakan ve Metin, 2011; Sewell, 2011; Taneri ve Demir, 2013; Ülker, Yalçın ve Erginer, 2014; Yılmaz ve Solak, 2013) literatürde rastlanmasına rağmen, beden eğitimi dersi ve beden eğitimi öğretmeni kavramlarına yönelik üstün yetenekli öğrencilerin duygu ve düşüncelerini ortaya

koyan konuyla doğrudan ilgili literatürde çalışmaya rastlanmamıştır. Bu eksikliğin giderilmesi açısından önem taşıyan çalışma, üstün yetenekli öğrencilerin sosyalleşmesinde önemli bir yeri olan beden eğitimi dersi ve dersin yürütücüsü olan beden eğitimi öğretmenine yönelik onların algılarının tespit edilmesi açısından da önemli olabilir. Çünkü üstün yetenekli öğrencilerin tasarım süreçlerinde yaşlıtlarına göre ayırt edici özellikte beceriler gösterebilecekleri, görsel olarak düşüncelerini ve yaratıcılıklarını daha iyi ifade edebilecekleri, eleştirel yaklaşım gösterebilecekleri, problem çözme, risk alma ve fikir geliştirme süreçlerinde hayal güçlerini ve yaratıcılıklarını etkili bir biçimde işe koşabilecekleri, görsel olarak özgün ve orijinal bir biçimde kendilerini etkili bir biçimde ifade edebilecekleri öngörülebilir (National Society for Education in Art and Design, 2008). Bu araştırmanın amacı, üstün yetenekli öğrencilerin beden eğitimi dersi ve beden eğitimi öğretmeni kavramlarına yönelik algılarını tespit etmektir. Bu genel amaç çerçevesinde aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

1. Üstün yetenekli öğrencilerin beden eğitimi dersi kavramına yönelik algıları nelerdir?
2. Üstün yetenekli öğrencilerin beden eğitimi öğretmeni kavramına yönelik algıları nelerdir?

Yöntem

Bu bölümde, araştırmanın deseni, çalışma grubu, verilerin toplanması ve verilerin analizi başlıklarına yer verilmiştir.

Araştırma Deseni

Bu çalışmada, araştırma konusuyla ilgili ayrıntılı ve derinlemesine veri toplama, katılımcıların bireysel algıları, deneyimleri ve bakış açılarını doğrudan öğrenme, mevcut durumları anlama ve açıklama amacıyla nitel araştırma yaklaşımı kullanılmıştır (Patton, 2001; Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2009). Bu yaklaşımda, olayları ve olguları doğal ortamlarında betimlemeye, katılımcıların bakış açılarını anlamaya, özetle tümevarımsal bir anlayışla betimsel analize odaklanmaktadır (Denzin ve Lincoln, 2000).

Çalışma Grubu

Bu çalışma, beden eğitimi dersi ve beden eğitimi öğretmeni ile ilgili çocukların algılarını tespit etmek amacıyla farklı gelişmişlik seviyesine sahip illerdeki farklı eğitim basamaklarında okuyan Bilim ve Sanat Merkezlerine devam eden üstün yetenekli öğrenciler üzerinde yapılmıştır. 2013- 2014 Eğitim-öğretim yılı bahar döneminde yapılan çalışmaya; Kırıkkale ve Trabzon illerinde Bilim ve Sanat Merkezi'ne devam eden 4. 5. ve 6. sınıfta okuyan toplam 46 öğrenci katılmıştır. Öğrencilerin 26'sı (%56) kız (4.sınıftan 8, 5. sınıftan 11 ve 6.sınıftan 7) ve 20'si (%44) erkek (4.sınıftan 2, 5.sınıftan 10 ve 6.sınıftan 8)'dir. Çalışma grubu seçiminde, çalışmanın amacına bağlı olarak bilgi açısından zengin durumların seçilerek derinlemesine araştırma yapılmasına olanak tanıyan amaçlı örnekleme yöntemlerinden (Büyüköztürk vd., 2009) ölçüt örnekleme kullanılmıştır. Ölçüt örneklemede önceden hazırlanmış bir dizi ölçüt kullanılabileceği gibi ölçütler araştırmacı tarafından da getirilebilir (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Bu çalışmada araştırmacılar tarafından şu ölçütler belirlenmiştir:

- Öğrencilerin beden eğitimi dersi ve beden eğitimi öğretmenlerine yönelik çizim yapmaları deneyim ve yaşanmışlık gerektirdiğinden beden eğitimi dersini beden eğitimi öğretmenlerinden almış olmaları,
- Bu iki kavrama yönelik algılarının sınıf seviyesine göre farklılaşıp farklılaşmadığını tespit etmek için öğrencilerin farklı sınıf seviyesinden olmaları,

- Nitelikli verilerin elde edilmesi amacıyla öğrencilerin gönüllü katılım sağlamaları,
- Farklı gelişmişlik seviyesine sahip olan iki ayrı şehirdeki Bilim ve Sanat okulları tercih edilmiştir.

Her iki şehirdeki Bilim ve Sanat merkezlerindeki mevcut öğrenci sayısı tespit edilmiş, bu öğrencilerden 7. ve 8. sınıf öğrenci sayısının sınırlı olması ve çalışmaya katılmak istememeleri nedeniyle gönüllü olarak katılım sağlayan 4. 5. ve 6. sınıf öğrencileri çalışmaya dahil edilmiştir.

Verilerin Toplanması

Bu çalışmada veri toplama aracı olarak çizme-yazma tekniği kullanılmıştır. Bu teknik, araştırma sorusu ya da bir temayı açıklamak amacıyla çocuğun bir resim çizmesi ve bu resim hakkında herhangi düşünce ve ilişkili fikirlerini yazmasını içeren bir nitel veri toplama tekniğidir (Bradding ve Horstman, 1999). Çocukların yazıyla çizimlerini birleştirmesini sağlayan bu teknik, onların düşüncelerine ulaşmanın güçlü bir yolu (Pridmore ve Bendelow, 1995) olduğundan öğrencilerin mevcut kavramlarla ilgili düşüncelerini belirlemede etkili olacaktır. Çizimler öğrencilerde var olan bilginin, inançların kelimelere bağlı kalmadan ifade edilmesi (Ayas, 2006) ve gizli kalmış düşünce, anlam ve tutumlar hakkında doğal ve yüksek nitelikli veriler elde edilmesi açısından önemlidir (Backett ve McKie, 1999). Bu amaçla, literatür taraması yapılarak çizme yazma tekniği kullanılan çalışmalar (Bradding ve Hostman, 1999; Ersoy ve Türkkan, 2009; Hostman, Aldiss, Richardson ve Gibson, 2008; Knighting vd., 2011; Konwles, Parnell, Stratton ve Ridgers, 2013; McWhirter, 2014; Taneri ve Demir, 2013; Tovey, 1996; Yalçın ve Erginer, 2014) incelenmiş, veri toplama aracının geliştirilmesinde bu çalışmalardan faydalanılmıştır. Veri toplama aracı geliştirilirken ölçme ve değerlendirme alanından 2, beden eğitimi alanından 3 ve okulöncesi alanından 1 öğretim elemanından uzman görüşü alınmıştır. Onların yönlendirmeleri ve düzeltmeleri ile nihai veri toplama aracı elde edilmiştir. Veri toplama aracı iki bölümden oluşmuştur. Birinci bölümde araştırmada elde edilen bulguların yorumlanmasına katkı sağlayacak katılımcıların cinsiyet, yaş ve sınıf seviyesi gibi demografik özelliklere yer verilirken, ikinci bölümünde ise katılımcıların beden eğitimi dersi ve beden eğitimi öğretmeni kavramlarına yönelik çizimlerini yapmaları için boş alan bırakılmıştır. Katılımcıların konu ile ilgili bakış açılarını tespit etmek amacıyla çizimlerini ne kadar süre içinde yapacakları ve konunun amacının yer aldığı bir yönerge kullanılmıştır. Bu yönergede aşağıdaki ifadelere yer verilmiştir.

- “Beden eğitimi dersi”nin size ne anlam ifade ettiğini çizin ve size ne anlam ifade ettiğini bir cümle ile açıklayınız.
- “Beden eğitimi öğretmeni”nin size ne anlam ifade ettiğini çizin ve bir cümle ile çiziminizde ifade ettiğiniz düşüncenizi açıklayınız.

Verilerin toplanmasına başlanmadan önce katılımcılardan geçerli ve güvenilir veri elde edilmesi amacıyla araştırma sürecine dahil olacak olan araştırmacılarından biri öğrenciler ile birkaç derse birlikte katılarak onlar ile zaman geçirmiştir. Araştırmacı kendisini katılımcılara tanıttıktan sonra, mevcut çalışmanın amacının ne olduğu, öğrencilerden beklentisinin neler olduğu, yapılan çalışmanın bir etkinlik olduğu bu yüzden isimlerini yazmalarına gerek olmadığı ve gönüllülük ilkesi dâhilinde yapılan bir etkinlik olduğu için, etkinliğe katıldıktan sonra istedikleri zaman bu etkinliği bırakabilecekleri belirtilmiştir. Katılımcıların bu etkinlikleri bireysel olarak yapmaları sağlanmış, bu etkinlik için onlara bir ders süresi verilmiştir. Katılımcıların rahat şekilde fikirlerini çizimlerine yansıtmaları için onlara rahat ortamda ve birbirlerini etkilemeyecekleri şekilde bu etkinliği yapma fırsatı tanınmıştır. Çizimler 20 ile 40 dakika arasında tamamlanmış, çizimlerini tamamlayan katılımcıların diğer katılımcıları

etkilememesi için araştırma için veri toplanan alandan uzaklaştırılmıştır. Veri toplama sürecinde öğretmenin yanı sıra araştırmacılardan birisi katılımcıları gözlemlemiş onların anlamadığı noktalarda açıklama yapmıştır. Çünkü katılımcı çizimleri hakkında sorulması gereken ilk soru bu çizimlerin anlam içerikli olmaktan ziyade, çocuklar için ne anlam ifade ettiği sorusudur (Keskin, 2006). Çalışmanın amacı ve onlardan beklenenler ne kadar iyi katılımcılar tarafından anlaşılırsa, çalışma için o kadar daha nitelikli veri elde edilecektir.

Verilerin Analizi

Verilerin analizinde içerik analizi tekniği kullanılmıştır. İçerik analizinin amacı, sayıca fazla olan metin yığınının, araştırma sorusu açısından önem arz eden ortak bilgileri tespit edip, değerlendirerek (Gökçe, 2006), verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşmaktır. Ayrıca bu teknik, birbirine benzeyen verileri belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirip ve bunları okuyucunun anlayabileceği biçimde düzenleyerek yorumlamayı gerektirir (Yıldırım ve Şimşek, 2011).

Verilerin analizi için öncelikle yapılan çizimler incelenmiş ve herhangi bir düşünceyi ifade etmediği düşünülen ve boş bırakılan katılımcı kâğıtları elenmiştir. Geriye kalan katılımcı kâğıtları 1'den 46'ya kadar numaralandırılmıştır. Bu kâğıtlardaki çizimler ilk olarak incelenmiş, beden eğitimi dersi ve beden eğitimi öğretmeni ile ilgili olan figürler ve açıklamalar dikkate alınarak kodlama yapılmıştır. Çünkü nitel çözümlemede verilerin içeriklerini keşfetmeye yönelik çözümleme için kodlama ilk ve asli işlemdir (Punch, 2005). Kodlama sürecinde çizimlerin ifade ettikleri anlama göre kod listesi oluşturulmuş ve bu kodların arasındaki ilişkiye bakılarak özelliği en iyi açıklayabilecek kategorilere ulaşarak veriler anlamlı hale getirilmeye çalışılmıştır. Örneğin beden eğitimi dersine yönelik eğlence, oyun, müsabaka, rekabet gibi figürlere yer verilmiş, bu figürlerin ifade ettiği anlam ve katılımcıların ifadeleri dikkate alınarak "Beden eğitimi dersinin genel görünüşü" kategorisi elde edilmiştir. Beden eğitimi öğretmeni kavramına yönelik yapılan çizimler ve ifadeler neticesinde çizimlerin içeriğinin olumlu ve olumsuz içeriğe sahip oldukları tespit edilmiştir. Olumsuzluk unsuru içeren çizimler alt kategoriler elde edilmezken, olumlu unsurları içeren çizimlerden alt kategoriler elde edilmiştir. Örneğin komut veren ve anlatım yapan bir öğretmen, antrenör ve teknik direktöre çizimlerinde yer veren öğrencilerin bu çizimleri "Bilginin kaynağı ve aktarıcısı olma" kategorisi altında gösterilmiştir. Bu kategorilerin oluşturulmasında çizimlerin içeriği kadar, sözel ifadelerden de faydalanılmıştır. Öğrencilerden Elif, öğretmenin bilgi kaynağı olduğunu "Beden eğitimi öğretmeni, beden eğitimi dersinde öğrencilerine eğitim verir" şeklinde ifade etmiştir. Hem çizim hem de kavrama yönelik düşünce birlikte ele alınarak kategoriler elde edilmiştir. Elde edilen kategorilerin geçerliğine kanıt sağlamak amacıyla başka kodlayıcıya çizimler verilmiş bağımsız olarak verileri analiz etmesi sağlanmıştır. Her iki uzmanın analizleri neticesinde uzmanların görüş birliğine varamadıkları noktalar tespit edilmiş, görüş ayrılıkları tartışılarak giderilmiştir. Bulgular sunulurken, elde edilen kategoriler tablolaştırılmış, her kategoriye ait frekans değerleri gösterilmiştir. Her kategoriye en iyi temsil ettiği düşünülen çizim ve açıklamalara yer verilerek çalışmanın geçerliğine kanıt sağlanmıştır.

Nitel araştırmalarda geçerlik ve güvenilirliği sağlamak amacıyla, araştırmacının araştırma ortamında uzun süre geçirmesi, veriler ve analizlerin araştırılan kişilerin kontrolüne sunulması ve veriler, analizler, yorumların uzman kişilere sunulması yöntemlerine başvurulmuştur (Ekiz, 2009). Ayrıca, geçerlik sağlanması noktasında, "toplanan verilerin ayrıntılı olarak rapor edilmesi ve araştırmacının sonuçlara nasıl ulaştığının açıklanmasına" (Yıldırım ve Şimşek, 2011) önem verilmiştir. Bu amaçla verilerin analiz edilme süreci ve ulaşılan sonuçlar ayrıntılı olarak sunulmuştur. Kodlayıcılar arası güvenilirliğe kanıt sağlamak amacıyla, veri analizi sonucunda ulaşılan kavramsal kategorilerin elde edilen temaları

temsil edip etmediğini tespit etmek amacıyla iki alan uzmanı tarafından veriler ayrı ayrı analiz edilmiş elde edilen kodlar ve kodların temsil ettiği kategoriler karşılaştırılmıştır. Görüş ayrılığı yaşanan noktalarda her iki uzman tarafından tartışılarak uzlaşma sağlanmıştır. Verilerin güvenilirliği sağlamak amacıyla Miles ve Huberman'ın (1994) (Görüş birliği/(Görüş birliği+ Görüş ayrılığı)x100) formülü hesaplanmıştır. Araştırma sonuçlarının güvenilirliği için uzmanlar arası görüş birliği %91 olarak hesaplanmıştır.

Bulgular

Bu bölümde, öğrencilerin “beden eğitimi dersi” ve “beden eğitimi öğretmeni” kavramlarına yönelik yaptıkları çizimler ortak özelliklerine göre bazı kavramsal kategoriler altında incelenmiş ve kategorilere ait sayısal bilgilere yer verilmiştir. Daha sonra kategorileri oluşturan çizimlerden örnekler sunulmuş ve bazı kategorilerin özellikleri, öğrencilerin çizimlerinden alıntılar yapılarak desteklenmiştir.

Üstün Yetenekli Öğrencilerin Beden Eğitimi Dersi Kavramına Yönelik Çizimlerinin Değerlendirilmesi

Üstün yetenekli öğrencilerin beden eğitimi dersi kavramıyla ilgili çizimlerine örnekler, kategori ve alt kategoriler altında Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1.

Öğrencilerin “Beden Eğitimi Dersi” Kavramına Yönelik Yaptıkları Çizimlere İlişkin Kategori ve Alt Kategoriler

Kategori	Alt Kategoriler	(f)	(%)
Beden Eğitimi Dersinin Genel Görünüşü	Oyun ve Eğlence Unsuru Olarak Beden Eğitimi	16	40
	Müsabaka Alanı Olarak Beden Eğitimi	12	30
	Oyun Parkı Alanı Olarak Beden Eğitimi	2	5
Beden Eğitimi Dersinin Kazanımları	Eğitici ve Öğretici Unsur Olarak Beden Eğitimi	4	10
	Gelişim Unsuru Olarak Beden Eğitimi	2	5
Beden Eğitimi Dersinin Tanımı ve Özellikleri	Disiplin Aracı Olarak Beden Eğitimi	2	5
	Olumsuzluk Unsuru Olarak Beden Eğitimi	1	2,5
Beden Eğitimi Dersinin Geleneksel Yapısı	Ritüel Bir Kutlama Olarak Beden Eğitimi	1	2,5

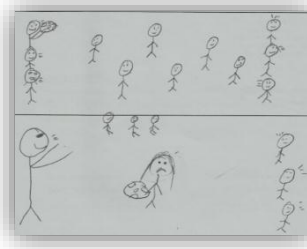
Tablo 1’de üstün yetenekli öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik sahip oldukları duygu ve düşünceleri yansıttıkları çizimlerin analizi sonucu elde edilen kategori ve alt kategorilere yer verilmiştir. Katılımcı çizimlerinin analizi sonucunda “Beden eğitimi dersine” yönelik 4 kategori ve bu kategorilere ait toplam 7 alt kategori elde edilmiştir. Bu kategoriler arasında en yüksek frekans “Beden eğitimi dersinin genel amaçları f(30)” kategorisidir. Bu kategoriye ait alt kategoriler ise oyun ve eğlence unsuru olarak beden eğitimi f(16), müsabaka alanı olarak beden eğitimi f(12) ve oyun parkı alanı olarak beden eğitimi f(2)’dir. İkinci en yüksek frekansa sahip olan kategorisi ise “Beden eğitimi dersinin kazanımları f(6)” kategorisidir. Bu kategoriye ait alt kategoriler ise eğitici ve öğretici unsur olarak beden eğitimi f(4) ve gelişim unsuru olarak beden eğitimi f(2)’dir. Bir diğer kategori ise “Beden eğitimi dersinin tanımı ve özellikleri f(3)”dir. Bu kategoriye ait alt kategoriler olumsuzluk unsuru olarak beden eğitimi f(2) ve disiplin aracı olarak beden eğitimi f(1)’dir. En az frekansa sahip olan

kategori ise içerisinde “Beden eğitimi dersinin geleneksel yapısı f(1) olup, ritüel bir kutlama olarak beden eğitimi alt kategorisini içermektedir.

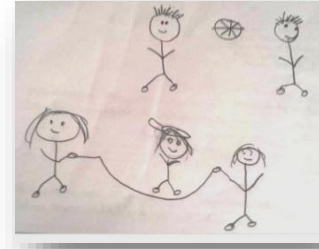
En yüksek frekansa sahip olan “Beden eğitimi dersinin genel görünüşü” kategorisini temsil eden ve en yüksek frekansa sahip olan “oyun ve eğlence unsuru olarak beden eğitimi dersi” alt kategorisine ait çizimlerde, katılımcıların genel olarak oyun, eğlence, arkadaşlık, birlik ve beraberlik unsurlarını içeren çizimlere yer verdikleri görülmüştür. Katılımcılardan birinin çizimi ve açıklaması beden eğitimi dersinin eğlence aracı olarak bu yaştaki çocuklar arasında görüldüğünü destekler niteliktedir. İp atlama, yakar top ve voleybol gibi oyunlara çizimlerde yer verilmesi bu çıkarımı destekler niteliktedir. Bu alt kategoriye yönelik olarak öğrencilerden Gökhan’ın açıklaması şöyledir: “*Beden eğitimi dersi, oyun ve eğlencenin birlikte yaşandığı bir derstir*”. Beden eğitimi dersini eğlence unsuru olarak gördüğünü bir başka öğrenci Gönül ise şöyle ifade etmiştir: “*oyun oynayarak rahatlayabileceğimiz eğlenceli derstir*”. Bu alt kategoriye ait çizim örnekleri aşağıda gösterilmiştir.

Şekil 1. Ayla

Şekil 2. Gönül

Şekil 3. Gökhan

Katılımcı çizimlerinde çeşitli sportif faaliyetleri ve oyunları içeren çizimlere rastlanırken, akranlarıyla oyun oynayan, eğlenen, mutlu insan figürlerine de sıklıkla rastlanılmıştır. Buradan öğrencilerin beden eğitimi dersini diğer derslerin verdiği bilişsel yorgunluktan uzaklaştırın ve serbest olarak hareket edebilecekleri oyun alanı olarak nitelendirdikleri söylenebilir.

“Beden eğitimi dersinin genel görünüşü” kategorisini temsil eden ve ikinci yüksek frekansa sahip olan “müsabaka alanı olarak beden eğitimi” alt kategorisine ait çizimlerde sıklıkla yarışma, rekabet ve kazanma gibi müsabaka alanını niteleyen unsurları içeren çizimlere rastlanılmıştır. Bu alt kategoriye oluşturan çizimlerin tamamının erkek katılımcılar tarafından yapıldığı ve sıklıkla popüler kültürün kendisini en sık gösterdiği spor dalı olarak futbolun resmedildiği görülmüştür. Öğrencilerden Mehmet “*Bu derste çoğunlukla futbol maçı yapıyoruz. Futbolu ve mücadeleyi seviyorum. Bu derste futbol oynama fırsatı bulduğum için dersi de seviyorum.*” ifadesi ile dersi mücadelenin ve rekabetin yaşandığı bir etkinlik olarak benimsediği ifade etmiştir. Bu bulguyu Zekihan’ın çiziminde kronometre, düdük ve kayıt cihazı gibi müsabaka alanının unsurlarının yer alması destekler nitelikte olup, beden eğitimi dersindeki oynadıkları oyunu spor ile birbirini tamamlayan kavramlar olarak ifade ettiği görülmektedir. Bu iki kavram; rekabet, kazanma ve kaybetme gibi unsurları içerdiğinden öğrenciler tarafından beden eğitimi dersinin müsabaka alanı olarak nitelendirilmesi anlamlı bulunabilir. Bu öğrencinin yapmış olduğu çizime yönelik ifadesi şöyledir: “*beden eğitimi dersini oyun ve sporla iç içe sayabiliriz.*” Müsabaka alanı olarak beden eğitimi dersi alt kategorisine ait bazı çizimler aşağıda gösterilmiştir.

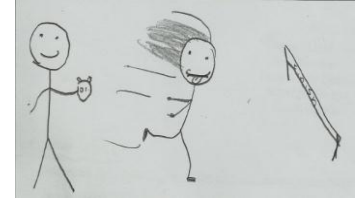

Şekil 4. Mehmet

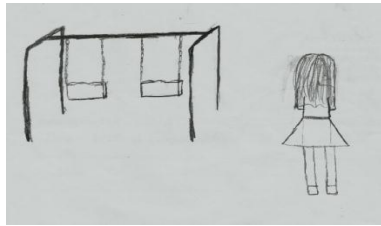

Şekil 5. Anıl

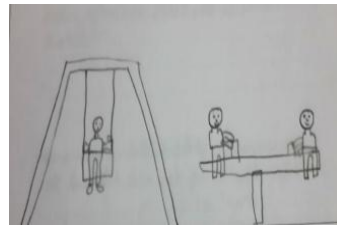

Şekil 6. Zekihan

Katılımcıların beden eğitimini kazanma, kaybetme, mücadele, rekabet duygularının yaşandığı müsabaka alanı olarak nitelendirdikleri, ayrıca yarışma, kendini geliştirme ve başarılı olmak için bir araç olarak gördükleri söylenebilir. Öğrencilerden Anıl'ın çizimi bu bulguyu destekler niteliktedir. Katılımcının sporda başarılı olan bir sporcuyla özdeşim kurduğu ve beden eğitimi dersinde kendisini kaleye şut atan başarılı bir sporcu olarak çizdiği görülmüştür. Ayrıca Mehmet ise beden eğitimi dersini futbol ile özdeşleştirmiştir. Futbolu çok sevdiği sonucunu çıkarabileceğimiz öğrencinin beden eğitimi dersini kendini eğlendirdiği düşünülen futbol için bir araç olarak görmektedir. Bu düşüncüyü Mehmet “Futbol oynamak çok güzel, hele gol attığında sevinmek çok eğlencelidir” şeklinde ifade etmiştir. Beden eğitimi dersinin öğrencilerin kişiliği üzerindeki olumlu etkisini, çiziminde futbol maçının oynandığı bir müsabaka alanında sporun özü olan sportmenlik ve dostluk gibi kavramları içeren bir anı resmetmesi somut örnek olarak sunulabilir. Bu öğrencinin çiziminde müsabakadaki skoru yansıtan çizime yer verildiği, bu skorun da her iki takım için beraberlik olması, öğrencilerin beden eğitimi dersindeki sportif etkinliklerde eğlenciyi ön planda tuttuğunu göstermektedir. “Beden eğitimi dersinin genel görünüşü” kategorisini temsil eden ve bu kategoriye ait en düşük frekansa sahip olan “Oyun parkı olarak beden eğitimi” alt kategorisine ait çizimlerde salıncak ve tahterevalli gibi çocuk parkında yer alan aletlere yer verildiği görülmüştür. Bu alt kategoriye ait çizimler aşağıda gösterilmiştir.

Şekil 7. Zeynep

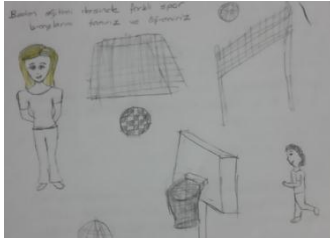

Şekil 8. Fatih

Beden eğitimi dersinin genel görünüşü kategorisine ait bir kategori olan “oyun parkı olarak beden eğitimi dersi” ne ait iki zıt duyguyu temsil eden çizimlere yukarıda yer verilmiştir. Derse karşı olumsuz duygu ve düşünceye sahip olduğunu çiziminde ifade eden Zeynep ise, düşüncesini şöyle ifade etmiştir: “Bu derste çok sıkılıyorum. Hapishane gibi, beni yalnızlığa itiyor”. Bu yorumdan katılımcının beden eğitimi dersini kendisini yalnızlığa iten hapishaneye benzettiği sonucu çıkarılabilir. Dersi oyun parkı olarak nitelendiren Fatih ise beden eğitimi ile ilgili görüşünü “Çok rahat çok eğlenceli ve ferahlatır” olarak ifade etmiştir. Beden eğitimini kendisini rahatlatan ve eğlendiren bir ders olarak nitelendiren katılımcı, bu düşüncesini çiziminde eğlenen, mutlu insan figürlerine yer vererek betimlemiştir. Bu iki öğrencinin aynı kavramı aynı objelerle açıklayan, fakat farklı bakış açısı ortaya koyan çizimlere yer vermesi, ortamı etkileyen dış uyarıcılardan farklı tepkiler almalarından kaynaklanabilir. Her iki

öğrencinin de dersten beklentilerinin eğlenme amacı olduğu, bu yaş aralığında yer alan öğrenciler için önemli olan oyun parkı çizimlerinden anlaşılmaktadır. Öğrencilerin bu ortamı farklı duygularla ifade etmeleri öğretmenlerin ders içeriğini öğrencilere farklı şekilde sunmasından kaynaklandığı söylenebilir.

Tablo 1’de en yüksek ikinci frekansa sahip olan “Beden eğitimi dersinin kazanımları” kategorisini temsil eden “eğitici ve öğretici bir ders olarak beden eğitimi dersi” alt kategorisine ait çizimlerde, katılımcıların genel olarak beden eğitimi dersinin farklı sportif faaliyetleri tanıma ve öğrenmeye fırsat sağlamasına yardımcı araç-gereçlere yer verdikleri görülmüştür. Bunlara ait çizimler aşağıda gösterilmiştir.

Şekil 9. Meltem

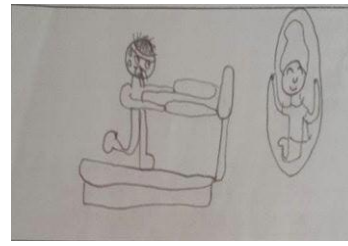
Şekil 10. Oğuz Kaan

Kişinin fiziksel gelişimine katkı sağlayan ve eğitici yönü yüksek olan beden eğitimi dersi ile ilgili çizimlerde; eğitim-öğretim programındaki müfredatta zorunlu olarak yer alan temel sportif branşlar ile ilgili çizimlere yoğun olarak rastlanılmıştır. Öğrenci Meltem, beden eğitimi dersini eğitici bir ders olarak gördüğünü şu şekilde ifade etmiştir; “*Beden eğitimi dersinde farklı sporları tanırız ve öğreniriz*” ve bu ifadeyi destekler nitelikte çizim ve görüşe öğrencilerden Oğuz Kaan’da yer vermiştir. Böylece, öğrencilerin sportif faaliyetleri tanınması ve öğrenmesi açısından bu dersi önemsedikleri söylenebilir.

“Beden eğitimi dersinin kazanımları” kategorisini temsil eden “gelişim unsuru olarak beden eğitimi” alt kategorisine ait katılımcı çizimlerinde fiziksel ve fizyolojik olarak gelişmiş insan figürlerine yer verilmiştir. Bu figürlerin yer aldığı çizimlere ait örnekler aşağıda gösterilmiştir.

Şekil 11. Ayşegül

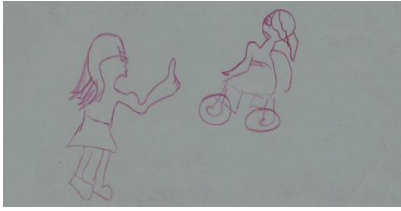

Şekil 12. Tuğba

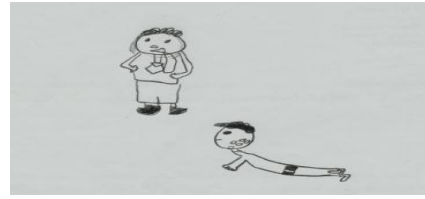
Öğrencilerden Ayşegül konuya ilişkin görüşünü “*beden eğitimi bedenimizi geliştirmek için yapılan spordur ve oyun oynarken bedenimizi geliştirmiş oluruz*” şeklinde ifade etmiştir. Tuğba’nın konu hakkındaki görüşü, “*beden eğitimi dersi bizim kaslarımızın gelişmesine yardımcı oluyor*” şeklindedir. Bu kategorideki çizimlerde, öğrencilerin beden eğitimi dersini; fiziksel ve fizyolojik gelişimlerine katkı sağlayan bir ders olarak nitelendirdikleri görülmüştür. Ayrıca katılımcılarda oluşan bu algı, gelişimlerini destekleyici nitelikteki aktivitelere katılımı öğrencileri güdeleyici faktör olabilir. Beden eğitimi dersinin önemli kazanımlarını içeren eğitici ve öğretici bir ders olarak beden eğitimi dersi ve

gelişim unsuru olarak beden eğitimi dersi kategorilerini oluşturan çizimlerde öğrencilerin beden eğitimi dersinin gelişimleri üzerindeki katkılarının farkında oldukları sonucuna ulaşılabilir.

“Beden eğitimi dersinin tanımı ve özellikleri” kategorisi altında ele alınan “disiplin aracı olarak beden eğitimi” alt kategorisine yönelik katılımcı çizimlerinde öğrencilerin genellikle dersin yürütücüsü beden eğitimi öğretmenine yönelik olumsuz tutumu derse genelledikleri görülmüştür. Bu alt kategoriyi temsil eden katılımcı çizimleri aşağıda gösterilmiştir.

Şekil 13. Zahide

Şekil 14. Şengül

Bu alt kategoriye yönelik ders içeriğinde disiplinin yüksek olduğu ve öğretmenin disiplini sağlayan figür olarak algılandığı görülmektedir. Şengül’ün çizimi, beden eğitimi dersinde öğretmenin öğrencilere istenmeyen durumlar karşısında bazı yaptırımlara maruz bıraktığı ya da cezalandırmak amacıyla dersin kazanımlarından mahrum bıraktığının göstergesi sayılabilir. Durumu bu öğrencinin “*beden eğitimi dersinde öğretmenimiz bizi dışarı çıkartmaz ve yaramazlık yaptığımızda bizi cezalandırır*” ifadesi destekler niteliktedir.

Üstün Yetenekli Öğrencilerin Beden Eğitimi Öğretmeni Kavramına Yönelik Çizimlerinin Değerlendirilmesi

Üstün yetenekli öğrencilerin beden eğitimi öğretmeni kavramıyla ilgili çizimlerine örnekler ilgili kategoriler altında Tablo 2’de sunulmuştur.

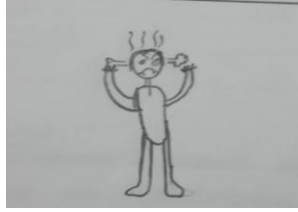
Tablo 2.

Öğrencilerin “Beden Eğitimi Öğretmeni” Kavramına Yönelik Yaptıkları Çizimlere İlişkin Kategoriler

Kategoriler	Çizim Figürleri	(f)	%
Olumsuzluk Unsuru Olma	Sınırlı Öğretmen Figürü	6	20
	Katı Disiplin Eden Öğretmen Figürü	2	6,6
	Öğrenciler Arası Ayrımcılık Figürü	1	3,3
Bilginin Kaynağı ve Aktarıcısı Olma	Komut Veren Öğretmen Figürü	2	6,6
	Anlatım Yapan Öğretmen Figürü	2	6,6
	Antrenör/Teknik Direktör Figürü	2	6,6
Birleştirici ve Bütünleştirici Olma	Öğrencilerle Ortak Paylaşımın Bulunması	2	6,6
	Sosyalleşmeye Yönelik Öğretmen Figürü	1	3,3
	Ritüel Olarak Tören Sunan Öğretmen Figürü	1	3,3
Adalet Unsuru Olma	Hakem Figürü	3	10
	Polis Figürü	1	3,3
Yönlendirici ve Yol Gösterici Olma	Destek Unsuru Olarak Öğretmen Figürü	2	6,6
	Şekillendirici Olarak Öğretmen Figürü	1	3,3
Sevgi Unsuru Olma	Güler Yüzlü Öğretmen Figürü	2	6,6
	Eğlence Kaynağı Olan Öğretmen figürü	1	3,3
Örnek Kişi Olma	Takım Elbiseli Öğretmen Figürü	1	3,3

Tablo 2’de öğrencilerin beden eğitimi öğretmeni kavramına yönelik sahip oldukları duygu ve düşüncelere ait çizimlerin analizi sonucunda elde edilen kod ve kategorilere yer verilmiştir. Katılımcı çizimlerinin analizi sonucunda “Beden eğitimi öğretmenine” yönelik 7 kategori elde edilmiştir. Bu kategoriler arasında en yüksek frekans “olumsuzluk unsuru olma f(9)” kategorisine aittir. Bu kategoriye ait kodlar sınırlı öğretmen figürü f(6), katı disiplin eden öğretmen figürü f(2), öğrenciler arası ayrımcılık figürü f(1)’dür. İkinci en yüksek frekansa sahip olan kategori ise “bilginin kaynağı ve aktarıcısı olma (6)” kategorisidir.

Tablo 2’de görüldüğü gibi en yüksek frekansa sahip olan “olumsuzluk unsuru olma” kategorisidir. Bu kategoriye temsil eden ve en yüksek frekansa sahip olan “sınırlı öğretmen figürü” ne ait çizimlerde, katılımcıların genel olarak beden eğitimi öğretmenini sınırlı olarak çizdikleri görülmüştür. Bu çizimleri yorumları ile desteklemişlerdir. Beden eğitimi öğretmenine yönelik olumsuz tutuma sahip olan Ali “*beden eğitimi öğretmenimiz katile benzer, sınırlı ve atarlıdır*” şeklinde düşüncesini açıklamıştır. Bu bulguyu Mehmet’in görüşü de destekler niteliktedir. “*Beden eğitimi öğretmenimiz sinir küpüdür, sınırlı biridir ve atarlıdır.*” Öğrencilerden Erdi ise beden eğitimi dersini işlemediklerini bunun nedeninin de öğretmen olduğunu ifade etmiştir. Aşağıda bu alt kategoriye ilişkin katılımcı çizimlerden örnekler gösterilmiştir.

Şekil 16. Erdi

Şekil 17. Ali

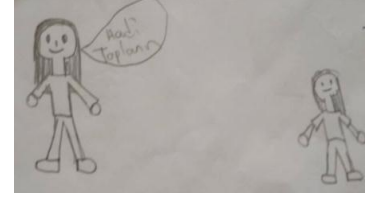
Şekil 18. Mehmet

Bu kategoriye oluşturan çizimlerde öğrencilerin beden eğitimi öğretmenini sınırlı ve kendilerine şiddet uygulayan kişiler olarak nitelendirdikleri çizimlere sıklıkla yer verdikleri görülmüştür. Katılımcılar beden eğitimi öğretmenin elinde bıçak, yüz ifadesi sinirli, başından ve kulaklarından duman çıkan figür olarak çizmişlerdir. Bu durum, öğrencilerin derse karşı olumsuz tutum içerisinde olmalarına, derse katılımda problem yaşamalarına ve öğretmene karşı güven eksikliği yaşamalarına sebep olabilir.

Beden eğitimi öğretmenine yönelik çizimlerin analizi sonucu en yüksek ikinci frekansa sahip kategori “bilginin kaynağı ve aktarıcısı olma” kategorisidir. Bu kategoriye ait kodlar komut veren öğretmen, anlatım yapan öğretmen ve teknik direktör gibi unsurlardır. Bu kategoriye oluşturan çizimler, öğrencilerin beden eğitimi öğretmenini bilgili ve bu bilgisini öğrencilere aktaran kişiler olarak nitelendirdiklerini göstermektedir. Bu durumu, Elif’in görüşü destekler niteliktedir. “*Beden eğitimi öğretmeni, beden eğitimi dersinde öğrencilerine eğitim verir.*” Beden eğitimi öğretmenini bilginin kaynağı olarak algılamakta olduğu sonucu çıkarılabilir. Aşağıda bu kategoriye yönelik katılımcı çizimlerinden örnekler gösterilmiştir.

Şekil 19. Derya

Şekil 20. Elif

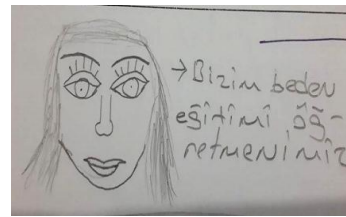
Bu kategoriye ilişkin çizimlerin ortak özellikleri beden eğitimi öğretmenini öğrencilere bilgi veren, rehber olan ve onları yönlendiren kişiler olarak resmettikleri görülmektedir. Kategoriye ait çizimlerde herhangi bir spor takımını çalıştıran ve takımın başarılı olması için bilgi ve birikimini sunan antrenör/teknik direktör çizimlerine rastlanmıştır. Adalet unsuru olma kategorisine ait çizimlerde katılımcılar hakem ve polis figürlerine yer vermişlerdir. Bu çizimlerde beden eğitimi öğretmenin adil olduğu, öğrencilerin haklarını koruduğu, öğrenciler arasında ayrımcılık yapmadığını ifade etmişlerdir. Katılımcı çiziminde müsabakayı tarafsız, adil ve olumlu bir ortamda yönetme görev ve sorumluluğu olan hakem figürüne yer vermiştir.

Birleştirici ve bütünleştirici olma kategorisine ait katılımcı çizimlerinde öğretmenin öğrencilerle ortak paylaşımlarda bulunduğu ve sosyalleşmelerine katkı sağlayan etkinliklerde bulunduğu ifade edilmiştir. Tören ve kutlamaların önemli bir unsuru olan beden eğitimi öğretmeni bu kategori altında kalabalık bir ortama insanların bir araya getirildiği töreni yöneten kişi olarak resmedilmiştir. Yönlendirici ve yol gösterici olma kategorisine ait çizimlerde katılımcılar rehber ve düdük ile dersi uygulayan öğretmen figürlerine yer vermişlerdir. Katılımcılar sadece bilgi açısından değil, karşılaştıkları problemlere çözüm bulma konusunda da beden eğitimi öğretmene başvurduklarını ifade etmişlerdir.

Katılımcıların beden eğitimi öğretmeni, kişinin gelişimini sağlayacak ve onu doğru rotaya ulaştıracak nesne ya da kişilere benzettikleri görülmüştür. Bu konuya ilişkin Volkan'ın görüşü "*beden eğitimi öğretmeni pilot gibi hareket eder, gelişimimiz için bizi doğru rotaya çevirir. Bu yüzden çizimimde pilot olarak öğretmeni çizdim*" şeklindedir. Bir diğer öğrenci Oğuz Kaan'ın görüşü "*beden eğitimi öğretmeni iyi bir rehberdir. Oyun oynatarak bizi yönlendirir*" şeklindedir. Eğitimin önce aile de başladığının sonra okulda devam ettiğinin bilincinde olan Hülya "*önce aile, sonra da öğretmen yönlendiricidir*" ifadesini belirtmiştir. Böylece beden eğitimi öğretmeni yerine öğretmen kavramına yönelik çizim yapmış ve açıklamada bulunmuştur. Bu öğrencinin çiziminde beden eğitimi öğretmenin dersini şekillendirdiği ve öğrencileri yönlendirdiği yardımcı bir araç olan düdük çizimine yer verdiği görülmüştür. Buradan öğrencilerin beden eğitimi öğretmeni kendilerini geliştiren ve yol gösteren bir eğitimci olarak nitelendirdikleri söylenebilir.

Şekil 21. Hülya

Şekil 22. Sevinç

Sevgi unsuru olma kategorisine ait çizimlerde katılımcılar güler yüzlü, mutlu öğretmen figürlerine yer vermişlerdir. Bu kategoride güler yüzlü öğretmen figürü ve eğlence kaynağı olarak öğretmen figürü

kodlamalarda yer almıştır. Bu kategoriyi temsil eden çizimlerde öğrencilerden Sevinç, beden eğitimi öğretmeni mutlu ve güler yüzlü şekilde öğrencilere hitap ederken çizmiş, bu çiziminde beden eğitimi öğretmenin kendilerine sevgi, şefkat ve güler yüz sunduğunu ifade etmiştir. Buradan çıkarılabilecek sonuç, öğrencilerin öğretmene yönelik olumlu duygu ve düşüncelere sahip olmaları derse yönelik olumlu tutum geliştirmelerine katkı sağlayabileceği yönündedir.

Tartışma ve Sonuç

Araştırmacılar ve eğitimciler tarafından çok farklı amaçlara hizmet etmek için kullanılan çizimler, bu çalışmada üstün yetenekli öğrencilerin beden eğitimi dersi ve beden eğitimi öğretmeni kavramlarına yönelik duygu ve düşüncelerini tespit etmek amacıyla kullanılmıştır. Beden eğitimi dersi ve beden eğitimi öğretmeni kavramlarına yönelik yapılan çalışmaların (Aktaş ve Mirzeoğlu, 2009; Ekici, Bayrakdar ve Hacıcaferoğlu, 2011; Hünük ve Demirhan, 2003; Taşgın ve Tekin, 2009; Şişko ve Demirhan, 2002) genel olarak tutumlara dayalı olarak yapıldığı görülmektedir. Çocukların ifadelerini farklı açılardan ele almanın bir yolu olarak bu çalışmada öğrencilerin çizimlerine yer verilerek, onların kavramlarla ilgili duygu ve düşünceleri tespit edilmiştir.

Araştırma, öğrencilerin çizimlerinden beden eğitimi dersi ve beden eğitimi öğretmeni kavramlarına yönelik düşünceleri belirli kategori ve bu kategorileri temsil eden alt kategoriler altında incelenmiştir. Araştırmanın birinci alt problemi üstün yetenekli öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik algılarının neler olduğudur. Bu probleme yönelik yapılan analizler neticesinde beden eğitimi dersine yönelik 4 kategori elde edilmiştir. Bunlar; “beden eğitimi dersinin genel görünüşü”, “beden eğitimi dersinin kazanımları”, “beden eğitimi dersinin tanımı ve özellikleri” ve “beden eğitiminin geleneksel yapısı” şeklindedir. Beden eğitimi dersine yönelik öğrenci çizimlerinin en yoğun olduğu kategori “beden eğitimi dersinin kazanımları”dır. Bu kategori altında “oyun ve eğlence unsuru olarak beden eğitimi”, “müsabaka alanı olarak beden eğitimi” ve “oyun parkı olarak beden eğitimi” alt kategorileri yer almıştır. Bu alt kategorileri oluşturan çizimlerde beden eğitimi dersini öğrenciler eğlenceli ve hoş zaman geçirdikleri bir araç olarak nitelendirirken; rekabetin yaşandığı, kazanma, kaybetme, başarı ve başarısızlığın yer aldığı müsabaka unsurlarını da öğrenciler çizimlerine yansıtmışlardır. Ayrıca üstün yetenekli öğrencilerin çizimlerinde beden eğitimi dersini fiziksel, sosyal, duygusal açıdan gelişimlerini destekleyici unsurları içeren oyunların oynandığı, akran ve öğretmen ile pozitif etkileşimlerin yaşandığı bir alan olarak nitelendirdikleri görülmüştür. Bu bilgiler katılımcıların beden eğitimi dersine yönelik olumlu bakış açısına sahip olduklarını ortaya koyabilir. Mevcut sonuç Şişko ve Demirhan (2002) tarafından öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarını ele aldıkları çalışma sonuçları ile paralellik göstermektedir. Çalışmada öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik olumlu tutuma sahip oldukları görülmüştür. Benzer sonuç Tannehil ve Zakrajsek’in (1993) beden eğitimi dersine yönelik öğrenci tutumlarını tespit ettiği çalışmada da görülmüştür. Tannehil ve Zakrajsek’in çalışmasında öğrenciler beden eğitimi dersi eğlenceli olduğu için bu dersi sevdikleri ve katılım sağladıklarına belirtilmiştir. Öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik olumlu duygu ve düşüncelere sahip olması bu dersin eğitici yönünün daha iyi uygulanmasına zemin hazırlayabilir. Çünkü katılımcıların beden eğitimi dersinin kazanımları arasında dersin eğitici-öğretici özelliği ve gelişimi destekleyici yönünü ortaya koymuşlardır. Bu durum öğrencilerin kendi gelişimleri üzerinde beden eğitimi dersinin önemli olduğunun farkında oldukları şeklinde yorumlanabilir. Knighting vd.’nin (2010) sağlıklı ilgili davranışlar hakkında çocukların kanser hakkındaki bakış açılarını ele aldıkları çalışmada sağlıklı ve zinde olmak için egzersiz ve spor yapmanın önemli olduğunu içeren çizim ve açıklamalara yer verilmiştir. Bunun farkında olduğu düşünülen katılımcıların ise mevcut çalışmada beden eğitimi dersinin fiziksel ve fizyolojik gelişimi desteklediğini kanıtlar çizimlere yer vermişlerdir. Genel bir kanı haline gelmiş olan beden eğitiminin fiziksel ve fizyolojik gelişimi desteklediği bilgisine

mevcut çalışmada da ulaşılmıştır. Katılımcılar kasları gelişmiş insan figürlerine yer vererek gelişimin fizyolojik boyutuna dikkat çekmişlerdir. Hâlbuki beden eğitimi fiziksel ve fizyolojik gelişimin yanı sıra bilişsel ve duyuşsal gelişimi de desteklemektedir (Demirhan, 2002).

Beden eğitimi dersine yönelik katılımcı algıları arasında dersin disiplin sağlayıcı bir unsur olduğu alt kategorisi yer almaktadır. Öğretmenin dersin düzenini sağlayan bir figür olarak resmedildiği çalışmada, öğrencilerin cezalandırıldığı, azarlandığı ve dersten mahrum bırakıldığı figürlere de rastlanmaktadır. Dersin düzeninin sağlanması, öğrencileri kontrol altında tutma amacıyla ders içeriğinde cezayı bir araç olarak öğretmenlerin kullandığı, öğrencilerin özgürlüğünü, hareket kabiliyetini geliştiren beden eğitimi dersinden mahrum bırakıldığı sonucuna varılabilir. Katılımcı bu mahrumiyet durumunu öğretmenin beden eğitimi dersinde kendilerini dışarı çıkartmadığı ve yaramazlık yaptıklarında ise cezalandırdığı şeklinde ifade ettiği görülmüştür. Çizimlerde öğretmenin kızgın bir yüz ifadesiyle öğrenciyi azarladığı, başka bir çizimde öğretmenin elleri belinde kızgın bir şekilde ağzında düdük ile öğrenciye sınav çektirdiği figürler yer almaktadır. Bu çizimler öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik yaptıkları çizimlerle paralellik taşımaktadır. İstediklerini yapmaktan mahrum edilme duygusu kişileri hayal kırıklığına ve çaresizliğe sevk ettiği düşünüldüğünde, çocukların beden eğitimi dersinde beklentilerinin karşılık bulmamasının sorumlusu olarak çizimlerde kızgın yüzlü ve canavar olarak nitelendirilen beden eğitimi öğretmenini gördükleri yorumu yapılabilir.

Araştırmanın ikinci alt problemine yönelik sonuçlara göre, öğrencilerin beden eğitimi öğretmenine yönelik olumlu tepkiler verdikleri görülse de, beden eğitimi öğretmenine yönelik olumsuz bakış açısının yoğun olarak yansıdığı olumsuzluk unsuru olarak beden eğitimi öğretmeni kategorisinde, öğrencilerin beden eğitimi öğretmenlerinin tutum ve davranışlarından memnun olmadıklarını içeren bulgular elde edilmiştir. Elde edilen sonuç Yalçın ve Erginer'in (2014) ilköğretim öğrencilerinin okul müdürü algılarını tespit ettikleri çalışma benzerlik göstermektedir. Mevcut çalışmada okul müdürleri öğrencileri korkutan, bağırان, azarlayan, çatık kaşlı, şiddet uygulayan kişiler olarak ifade etmişlerdir. Nihayetinde öğretmen kimliği olan okul müdürüne karşı geliştirilen bu algı beden eğitimi öğretmenine yönelik geliştirilen algı ile benzerlik taşımaktadır. Beden eğitimi öğretmenine yönelik çizimlerde sinirli ve disipline eden öğretmen figürüne sıklıkla rastlanmaktadır. Öğretmen öğrencileri azarlayan, fiziksel şiddet uygulayan, cezaya çarptıran, kızgınlıktan dolayı kulaklarından duman çıkan, canavar olarak resmedilmiştir. Öğretmenin öğrenciler üzerinde böyle olumsuz izlenim bırakması öğrencilerin öğretmene karşı oluşturacağı güven duygusunda eksiklik kaynağı olabileceğinden, öğrencilerde derslere devam etmeme, etkili olarak dersleri uygulayamama, korku, endişe gibi olumsuz sonuçlar ortaya çıkarabilir.

Öğrencilerin genel olarak çevrelerinde gözlemlendiği ya da kendi yaşadığı olayları betimledikleri görülmüştür. Çizimler çocukların duygusal dünyasını da yansıttıklarından (Golomb, 2004), öğrenciler çizimler sayesinde bastırdıkları bir takım olayları bu sayede daha iyi yansıtabilirler. Hem derse hem de beden eğitimi öğretmenine yönelik olumlu ve güzel karelere yer veren öğrencilerin beden eğitimi dersinde herhangi bir sorun yaşamamış oldukları, tersi duruma sahip olanlar çizimlerde beden eğitimi dersini hapisaneyeye, öğretmeni de katil ve canavar olarak yansıttığı görülmüştür. Çizimlerde öğrencilerin hissettikleri duyguları ayrıntılı olarak resmettikleri söylenebilir. Araştırmanın bu bulgusu, Keogh ve Naylor'ın (1999) araştırmasındaki öğrencilerin çizimler aracılığıyla dikkatlerini odaklanılan konuya vermelerini ve odaklanılan konu üzerinde daha derinlemesine düşüncelerini sağladığı bulgusuyla benzerlik göstermektedir. Bazı öğrencilerin çizimlerinde derslerde bire bir ya da dolaylı olarak tanık oldukları bazı problemleri içselleştirerek bu duygularını çizimlerinde açığa çıkardıkları söylenebilir. Bireyin öğrendiklerinin derinlemesine anlaşılması, gizli kalmış olan duygu, düşünce ve tutumların ortaya çıkarılması açısından önemli (White ve Guthone, 1998) olan çizimler öğrencilerde

oluşan bu duygu ve düşünceleri ortaya çıkarabilir. Bu durum öğrencilerin herhangi bir kavrama yönelik duygu ve düşünce kazanımında içinde bulunduğu koşulun önemini göstermektedir. Öğrenciler yaşadıkları ya da gözlemledikleri olumlu ve olumsuz durumları kendi duygu ve düşüncelerini de katarak ifade ettikleri düşünülmektedir.

Araştırmada öğrenci çizimlerinin en çok yer aldığı kategori ve bu kategorilere ait olan alt kategoriler ele alınmıştır. Beden eğitimi dersine yönelik çizimlerde en fazla çizimi temsil eden kategori “beden eğitimi dersinin kazanımları” olsa da öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik farklı bakış açıları da temsil etmiştir. Beden eğitimi dersinin kavram olarak tanımı, özellikleri ve kazanımları öğrenciler tarafından belirgin şekilde ifade edilmiştir. Beden eğitimi öğretmenine yönelik en çok çizimin yer aldığı kategori “olumsuzluk unsuru olma” kategorisi olmasına rağmen, beden eğitimi öğretmenine yönelik kategoriler altında olumlu çizimlerin de yer aldığı görülmüştür. Araştırma bu bulgular doğrultusunda Yalçın ve Erginer’in (2014) ilköğretim öğrencilerinin okul müdürü algılarına ilişkin yaptıkları çizimleri ele aldıkları çalışma ile benzerlik göstermektedir. Öğrencilerden okul müdürüne yönelik elde edilen çizimlerde genel olarak olumsuzluk içeren çizimlerin yer almasına rağmen, okul müdürünü sevgi unsuru, adalet kaynağı olma gibi bu araştırma bulguları ile paralel olan farklı bakış açılarının yer aldığı olumlu çizimlere de yer vermişlerdir.

Gelişim çağı olarak mevcut çalışmadaki öğrencilerin oyun çağı içerisinde yer aldıkları dikkate alındığında, oyun, eğlence, rekabet ve arkadaşlık gibi kazanımların yer aldığı beden eğitimi dersinin içeriğinin öğrencilerinin ilgi ve beklentilerini karşılayacağı şekilde düzenlenmesi ve ilgi çekici hale getirilmesi öğrencilerin bu derse olan bakış açılarını olumlu şekilde etkileyecektir. Özellikle beden eğitimi öğretmenin öğrencilere karşı yaklaşımın ılımlı olması, öğrencilerin beklentilerine yanıt vermesi, öğrencilerle birlikte dersteki etkinlikler katılması ve onları yetenekleri doğrultusunda yönlendirmesi öğrencilerin beden eğitimi öğretmenine karşı olumlu düşünceler geliştirmelerine katkı sağlayacaktır. Beden eğitimi öğretmenine yönelik olumlu ve olumsuz düşünceler beden eğitimi dersine yönelik duygu ve düşüncelerin şekillenmesinde etkili olduğu söylenebilir. Öğrencilerin beden eğitimi öğretmeni hal ve tavırlarını kendilerine örnek aldıkları ve özümstedikleri görülmüştür. Tekin Karagöz ve Mamur’un (2015) kız çocuklarının geleceğe yönelik mesleki algılarını tespit ettiği çalışmada, çocuklardan hayallerindeki mesleği çizimleri istendiğinde onların çizimlerinde genel olarak beden eğitimi öğretmeni figürüne yer verdikleri görülmüştür. Ayrıca çocuklar bu mesleğin çevresindeki çocukların da hayatlarını değiştirebileceği inancında oldukları görülmüştür. Öğrencilerin bu mesleğe yönelik olumlu beklentilere sahip olmalarında beden eğitimi öğretmenlerinin sahip olduğu bilgi ve donanımın önemli olduğu düşünülmektedir. Çünkü öğrencilerin bu mesleği benimsemeleri ve geleceklerini bu mesleğe bağlamaları beden eğitimi öğretmenliğinin öğrenciler için cazip bir meslek olduğu şeklinde yorumlanabilir. Bu nedenle beden eğitimi öğretmenleri hareket ve davranışları ile örnek tavırlar sergilemeye özen göstermelidir.

Araştırmadan elde edilen bulgular neticesinde aşağıdaki öneriler getirilebilir:

- Bu çalışmada sadece üstün yetenekli öğrencilerin beden eğitimi dersi ve beden eğitimi öğretmeni kavramlarına yönelik algıları incelenmiştir. Farklı kademelerde ve farklı zeka seviyesine sahip katılımcılar üzerinde uygulanarak aradaki farka bakılabilir.
- Araştırmada çocukların bazı çizimleri derinlemesine analiz gerektirdiğinden görüşme tekniği kullanılarak bu çizimlerin altındaki nedenler daha ayrıntılı olarak ele alınabilir.
- Öğrencilerin beden eğitimi dersinde yeterli uygulama yapmadıkları ve bazen bu dersten mahrum bırakıldıklarından, beden eğitimi dersi içeriğinin öğrencilerin ilgi ve beklentilerini karşılayacak şekilde düzenlenmesi ve düzenli olarak uygulanmasına özen gösterilmelidir.

- Öğretmen ve öğrenci arasındaki etkileşimin öğrencinin derse ve öğretmene karşı olan tutumunu olumlu etkilediğinden, öğrenciler ile iletişimi sağlama, olumlu bir sınıf ortamı oluşturulmasında beden eğitimi öğretmeninin ders içi uygulamalara katılımının sağlanması önemlidir.
- Üstün yetenekli öğrencilerin gelişim özelliklerinin beden eğitimi öğretmenleri tarafından daha iyi özümsemesi ve hangi tür uygulamaların üstün yetenekli öğrencilerin gelişimini destekleyeceği noktasında beden eğitimi öğretmenlerine seminer verilmesi gerekir.
- Bilim ve sanat merkezlerinde sosyal faaliyet olarak resim, müzik, el sanatları gibi sanat, estetik gibi kazanımları sağlayan etkinlikler mevcut iken, çocukların fiziksel, sosyal, psikolojik gelişimlerini destekleyen beden eğitimi faaliyetlerine yer verilmektedir. Çocukların beden eğitimi dersini sevmeleri ve katılmak istemeleri bu disiplinin de Bilim ve Sanat merkezlerindeki gerekliliğinin sorgulanmasını gerektirebilir.

Kaynakça

- Aktaş Palas, İ. & Mirzeoğlu, D.E. (2009). İlköğretim II. kademe öğrencilerinin öğrenme stillerinin okul başarılarına ve beden eğitimi dersine yönelik tutumlarına etkisi. *SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, VII(1), 1-8.
- Ayas, A. (2006). *Kavram öğrenimi*. S. Çepni (Ed.). *Kuramdan uygulamaya fen ve teknoloji öğretimi* içinde (ss.192-221). Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Backett-Milburn, K. & McKie, L. (1999). A critical appraisal of the draw and write technique. *Health Education Research*, 14(3), 387-398. doi: 10.1093/her/14.3.387.
- Biddle, S.J. & Asare, M. (2011). Physical activity and mental health in children and adolescents: a review of reviews. *British Journal of Sports Medicine*, (45), 886-895. doi:10.1136/bjsports-2011-090185.
- Bradding, A. & Horstman, M. (1999). Using the write and draw technique with children. *European Journal of Oncology Nursing*, 3(3), 170-175. doi: 10.1016/S1462-3889(99)80801-1.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç, Çakmak, E., Akgün, Ö.E., Karadeniz, Ş. & Demirel, F. (2009). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. (14. Baskı). Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Camcı Erdoğan, S. (2013). Üstün zekâlı ve yetenekli öğrencilerin bilim insanlarına yönelik algıları. *Türk Üstün Zekâ ve Eğitim Dergisi*, 3(1),13-37.
- Creswell, J.W. (2013). *Nitel araştırma yöntemleri*. M. Bütün & S.B. Demir (Ed.). *Beş yaklaşıma göre nitel araştırma ve araştırma deseni* içinde (ss.69-110). Ankara: Siyasal Yayınları.
- Çetin, G., Özarslan, M., Işık, E. & Eser, H. (2013). Students' views about health concept by drawing and writing technique. *Energy Education Science and Technology, Part B*, 5(1), 597-606.
- Demirhan, G., Coşkun, H. & Altay, F. (2002). Beden eğitimi öğretmenlerinin niteliklerine ilişkin görüşler. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 27(123), 35-41.
- Demirhan, G. (2001, 21-23 Aralık). Dünyada Beden eğitimi öğretmeni yetiştirme. 2. *Ulusal Beden Eğitimi Öğretmenliği Sempozyumu*, Uludağ Üniversitesi, Bursa.
- Denzin, N. & Lincoln, Y. (2000). *Handbook of qualitative research*. Thousand Oaks, CA:Sage.
- Ekici, S., Bayrakdar, A. & Hacicaferoğlu, B. (2011). Lise öğrencilerinin beden eğitimi dersi tutumlarının değerlendirilmesi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 8(1), 829-839.
- Ekiz, D. (2009). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Erişti, S.D. (2012). Üstün yetenekli öğrencilerin görsel anlatımlarında geleceğin dünyasına ve teknolojisine ilişkin algıları. *Türk Üstün Zekâ ve Eğitim Dergisi*, 2(2), 102-117.
- Ersoy, A.F. & Türkkkan, B. (2010). İlköğretim öğrencilerinin çizdikleri karikatürlere yansıttıkları sosyal ve çevresel sorunların incelenmesi. *Eğitim ve Bilim*, 35(156), 96-109.
- Ersoy, A. & Türkkkan, B. (2009). İlköğretim öğrencilerinin resimlerinde internet algısı. *İlköğretim Online*, 8(1), 57-73.
- Golomb, C. (2004). *The child's creation of a pictorial world*. New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates.
- Gökçe, O. (2006). *İçerik analizi kuramsal ve pratik bilgiler*. Ankara: Siyasal Yayınları.

- Güven, G. (2009). *Okul öncesi çocuklarının insan ve aile resmi çizimlerinin değerlendirilmesi*. Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Harrison, M.J. & Blakemore, C.L. (1992). *Instructional strategies for secondary school physical education*. Dubuque: Wm.C. Brown Pub.
- Horstman, M., Aldiss, S., Richardson, A. & Gibson, F. (2008). Methodological issues when using the draw and write technique with children aged 6 to 12 years. *Qualitative Health Research*, 18(7), 1001-1011. doi: 10.1177/1049732308318230.
- Hünük, D. & Demirhan, G. (2003). İlköğretim sekizinci sınıf lise birinci sınıf ve üniversite öğrencilerinin beden eğitimi ve spora ilişkin tutumlarının karşılaştırılması. *Hacettepe Spor Bilimleri Dergisi*, 14(4), 175-184.
- Keskin, B. (2006). Çocukların çizimleri üzerine. *Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi* (17), 85-91.
- Knighting, K., Rowa-Dewar, N., Malcolm, C., Kearney, N. & Gibson, F. (2011). Children's understanding of cancer and views on health-related behaviour: a 'draw and write' study. *Child: Care, Health and Development*, 37(2), 289-299. doi: 10.1111/j.1365-2214.2010.01138.x
- Knowles, Z. R., Parnell, D., Stratton, G. & Ridgers, N. D. (2013). Learning from the experts: exploring playground experience and activities using a write and draw technique. *Journal of Physical Activity & Health*, 10(3), 406-415.
- Koegh, B. & Naylor, S. (1999). Concept cartoons, teaching and learning in science: An evaluation. *International Journal of Science Education*, 21(4), 431-446.
- Kurt, H. (2013). Biyoloji öğretmen adaylarının enzim konusundaki bilişsel yapılarının belirlenmesi. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 33(2), 211-243.
- Kurt, H. & Ekici, G. (2013). Biyoloji öğretmen adaylarının bağımsız kelime ilişkilendirme testi ve çizme-yazma tekniğiyle "Osmoz" kavramı konusundaki bilişsel yapılarının belirlenmesi. *Elektronik Türkçe Dergisi*, 8(12), 809-829.
- Levin, I. & Bus, A. G. (2003). How is emergent writing based on drawing? Analyses of children's products and their sorting by children and others. *Developmental Psychology*, 39(5), 891-905.
- Lima, L. & Lemos, M.S. (2014). The importance of the instructions in the use of draw and write techniques for understanding children's health and illness concepts. *Psychology, Community & Health*, 3(3), 146-157. doi:10.1080/14635240.2014.912123
- Malchiodi, C.A. (2005). *Çocukların resimlerini anlamak*. T. Yurtbay (Çev.). İstanbul: Epsilon Yayınları.
- McWhirter, J. (2014). The draw and write technique as a versatile tool for researching children's understanding of health and well-being. *International Journal of Health Promotion and Education*, 52(5), 250-259. doi: 10.1080/14635240.2014.912123
- Merriam, S.B. (2013). *Nitel araştırma: Desen ve uygulama için bir rehber*. S. Turan (Çev. Ed.). (3. Baskıdan Çeviri). Ankara: Nobel Yayınevi.
- Metin, N. (1999). *Üstün yetenekli çocuklar*. Ankara: Öz Aşama.
- Miles, M.B. & Huberman, A.M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook* (2nd ed.). Thousand Oaks, California: Sage.

- Morgan, P. J., Saunders, K. L. & Lubans, D. R. (2012). Improving physical self-perception in adolescent boys from disadvantaged schools: psychological outcomes from the physical activity Leaders randomized controlled trial. *Pediatric obesity*, 7(3), 27-32. doi:10.1111/j.2047-6310.2012.00050.x
- National Society for Education in Art and Design (2008). Making the most of the new curriculum to support gifted and talented students in art and design. http://www.nsead.org/download/Art_Making_the_most.pdf. 23.12.2014 tarihinde erişilmiştir.
- Öpengin, E. & Sak, U. (2012). Üstün zekalı öğrencilerin bakış açısıyla üstün zeka etiketinin öğrencilerin çeşitli algıları üzerindeki etkileri. *Türk Üstün Zekâ ve Eğitim Dergisi*, 2(1), 37-59.
- Özsoy, Y. (2014). Bilim ve sanat merkezi öğrenci, öğretmen ve velilerinin üstün yetenekli öğrenci kavramına ilişkin metaforları. *Üstün Yetenekliler Eğitimi Araştırmaları Dergisi*, 2(1), 74-87.
- Patton, M.Q. (2001). *Qualitative evaluation and research methods*. Newsbury: Sage.
- Pridmore, P. & Bendelow, G. (1995). Images of health: exploring beliefs of children using the 'draw-and-write' technique. *Health Education Journal*, 54(4), 473-488.
- Sadık, F., Çakan, H. & Artut, K. (2011). Çocuk resimlerine yansıyan çevre sorunlarının sosyo ekonomik farklılıklara göre analizi. *İlköğretim Online*, 10(3), 1066-1080.
- Saranlı, A.G. & Metin, N. (2012). Üstün yetenekli çocuklarda gözlenen sosyal-duygusal sorunlar. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 45(1), 139-163.
- Sewell, K. (2011). Researching sensitive issues: a critical appraisal of "draw-and-write" as a data collection technique in eliciting children's perceptions. *International Journal of Research & Method in Education*, 34(2), 175-191. doi:10.1080/1743727X.2011.578820
- Şişko, M. & Demirhan, G. (2002). İlköğretim okulları ve liselerde öğrenim gören kız ve erkek öğrencilerin beden eğitimi ve spora ilişkin tutumları. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23(23), 205-210.
- Tamer, K. & Pulus, A. (2001). *Beden eğitimi ve sporda öğretim yöntemleri*. Ankara: Kozan Ofset.
- Taneri, P.O. & Demir, C.E. (2013). Öğrenci gözüyle hayat bilgisi dersinin işleniş: Bir nitel araştırma yöntemi olarak yaratıcı drama. *İlköğretim Online*, 12(1), 267-282.
- Tannehill, D. & Zakrajsek, D. (1993). Student attitudes towards physical education: A multicultural study. *Journal of Teaching in Physical Education*, 13, 78-84.
- Taşgın, Ö. & Tekin, M. (2009). Çeşitli değişkenlere göre ilköğretim ve orta öğretim kurumlarında öğrenim gören öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum ve görüşleri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 17(2), 457-466.
- Tekin Karagöz, C. & Mamur, N. (2015). Risk altındaki kız çocukların gelecek ve meslek algılarının çizdikleri resimlere yansıma biçimleri. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi [Journal of Qualitative Research in Education]*, 3(1), 26-53.
- Tovey, R. (1996). Getting kids into the picture: Student drawings help teachers see themselves more clearly. *Harvard Education Letter*, 12(6), 5-6.
- Ülker, R., Yılmaz, Z., Solak, A. & Erguder, L. (2013). Classroom Environment: What does students' drawings tell? *Antropologist*, 16(1-2), 209-215.
- White, R. & Gunstone, R. (1998). *Probing understanding*. Routledge.

Yalçın, M. & Erginer, A. (2014). İlköğretim okulu öğrencilerinin okul müdürü kavramına ilişkin yaptıkları çizimler. *Eğitim ve Bilim*, 39(171), 270-285.

Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. (8. Baskı). Ankara: Seçkin Yayınları.

Yavuzer, H. (2009). *Resimleriyle çocuk. "Resimleriyle çocuğu tanıma"* (3. Baskı). Ankara: Remzi Kitabevi.

Yazarlar

Aynur YILMAZ, Gazi Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu'nda Araştırma görevlisi olarak görev yapmaktadır. Çalışma alanı beden eğitimi ve spor eğitimidir.

Dr. Özbay GÜVEN, Gazi Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu'nda öğretim üyesidir. Çalışma alanları Beden Eğitimi ve Sporda Sosyal Alanlardır.

İletişim

Arş. Gör. Aynur YILMAZ, Gazi Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Abant Sok. No: 12, Gazi Mahallesi Ankara, Türkiye
e-posta: yilmazaynr@hotmail.com

Prof. Dr. Özbay GÜVEN, Gazi Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Abant Sok. No:12, Gazi Mahallesi, Ankara, Türkiye e-posta: ozbay@gazi.edu.tr

Summary

Purpose and Significance: The purpose of this study is to describe emotion and opinions of gifted students who attend to Science and Art centers towards physical education class and physical education teacher. Physical education is as important as other courses in the development of gifted students. There are many reseaches which have show that physical activity is important in the development of children. Therefore, It is important to have an understanding how gifted students perceive physical education courses which provides benefits to their physical, social, and emotional development. Teachers have also impact on creating positive perceptions about the course of physical education. Because of this reason, the perception of gifted student towards both physical education courses and physical education teacher were discussed in this study.

Methodology: In this study, study group was composed of 46 students who attended to Science and Art Centers in Kırıkkale and Trabzon cities during the spring semester of 2013-2014 academic years. Qualitative research method was used in this study. Creswell (2013) explains that when using this research technique “the researcher seeks to establish the meaning of a phenomenon from the views of the participant”. This qualitative study was designed as a phenomenological study. The purpose of the phenomenological approach is to describe. The drawing-writing technique which is an efficient technique, was used as data collection instruments. Thanks to this technique, the students’ learning can be learned thoroughly. This technique is very crucial in collecting natural and high quality data on students’ latency thoughts, understanding, points of viewing, attitudes, etc. (Levin ve Bus, 2003). It was aimed to investigate the gifted students’ views on concepts of physical education class and physical education teacher. The participations were asked to draw their emotion and perception freely and without any limitation in during a lesson. Data collection tool is consists of two parts. The first part has demographic information as gender, age, degree of class. The other part has some instruction about how students drive. These instructions are “to explain with drawings your opinions on physical education class and physical education teacher” and “to explain what you want to express your drawing”. The data obtained from participants were coded from 1 to 46. The forms of participant which is not meaningful were excluded from the evaluation. Content analysis whose basic purpose is to reach concepts and relationships that can account for data was used in analyzing data. The statements of each participant related to the concept of physical education courses and physical education teacher were organized under certain categories and sub-categories within the section of the statements. The drawings of participants related to the concept of physical education class and physical education teacher were analyzed in the same way.

Categories were given according to frequencies values. Data which were collected under specific categories were converted table and supported with students’ views. In addition to this, 2 coders’ codes and categories were compared to see the competencies between them. To provide the reliability of data, the average reliability was calculated. It was calculated $(\text{consensus} / (\text{consensus} + \text{dissidence}) \times 100)$ formula of Miles and Huberman (1994) in order to ensure reliability of date. Interpersonal consensus for the reliability of the research results is calculated as 91%.

Results: The findings of the study showed that gifted students have positive thoughts about the concept of physical education course and physical education teacher. In the current study, 4 categories which contain cognitive structure were got about the gifted students’ views towards physical education lesson. These categories are “general situation of physical education course f(30)”, “physical education course’s gains f(6)”, “physical education course’s definition and features (f3)” and “physical education course’s traditional structure f(1)”. In the consequence of the analyze of physical education

teachers concept's data, 7 categories were achieved. These categories are being negative element f(8), being knowledge transmitter and resource of knowledge f(6), being connective and integrative f(5), being justice element f(4), being router and guide f(3), being love element f(3), being role model and being injustice. Gifted students stated that physical education class is important in terms of play, entertainment and relaxation.

Discussion and conclusion: As a result of the study, it was found that students have positive perceptions about the concepts of physical education course and physical education teacher. The course of physical education is described as play, amusement, cooperation ground, and developmental domains.